

จุดมุ่งหมายทางการศึกษา

การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา และการศึกษาเป็นกระบวนการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจึงหมายถึง เป้าหมายของพฤติกรรมหรือสิ่งที่คาดหวังหรือต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเนื่องมาจากผลของการจัดการศึกษา ซึ่งใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางของ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน จุดมุ่งหมายทางการศึกษาจึงมีอยู่หลายระดับและแต่ละระดับต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอย่างไร เนื่องจากการชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนตามที่ต้องการ ด้วยเหตุนี้การวัดผลและประเมินผลจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ นอกจากเป็นการตรวจสอบผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้วย

พฤติกรรมทางการศึกษาที่เป็น เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา
ของทุกระดับการศึกษาครอบคลุมพฤติกรรม 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการวัดและประเมินผลคุณลักษณะทางด้าน สติปัญญาที่บ่งบอกความสามารถทางสมอง ความคิดและการแก้ปัญหา

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นการวัดและประเมินคุณลักษณะทางด้าน จิตใจ เจนคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นการวัดและประเมินพฤติกรรม ความสามารถในการใช้กลไกทางร่างกายและการประสานงานของกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้อง

ระดับสูงสุด (Highest level)

6. การประเมินค่า (evaluation)
5. การสังเคราะห์ (synthesis)
4. การวิเคราะห์ (analysis)
3. การนำไปใช้ (application)
2. ความเข้าใจ (comprehension)
1. ความรู้ความจำ (knowledge)

ระดับต่ำสุด (Lowest level)

ระดับสูงสุด (Highest level)

5. การสร้างลักษณะนิสัย (characterization by a value complex)
4. การจัดระดับคุณค่า (organization)
3. การสร้างคุณค่า (valuing)
2. การตอบสนอง (responding)
1. การรับรู้ (receiving or attending)

ระดับต่ำสุด (Lowest level)

ระดับสูงสุด (Highest level)

6. การสื่อสารที่ต้องใช้ทักษะระดับสูงในการแสดงออก (Non-discursive Communication)
5. การเคลื่อนไหวที่ต้องอาศัยทักษะ (Skilled movements)
4. สมรรถภาพทางกาย (Physical abilities)
3. ความสามารถในการรับรู้ (Perceptual abilities)
2. การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Basic-fundamental movements)
1. การเคลื่อนไหวเชิงกิริยาสะท้อนกลับ (Reflex movements)

ระดับต่ำสุด (Lowest level)

🌸 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 🙌

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavioral objective) หมายถึง จุดประสงค์ที่ระบุพฤติกรรม ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้จบบทเรียนนั้น ๆ แล้ว โดยได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ทราบว่าเมื่อผู้เรียนได้เรียนจบบทเรียนแล้วมีความต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นไปในทิศทางใดบ้าง

ซึ่งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ควรเป็นกิจกรรมหรือการกระทำที่ผู้เรียนแสดงออกมาแล้วต้องสามารถวัดและสังเกตได้ โดยมีส่วนประกอบของพฤติกรรมที่ได้จำแนกไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. พฤติกรรมที่คาดหวัง (Expected behavioral) คือ พฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. เงื่อนไขหรือสถานการณ์ (Situation) หมายถึง การกำหนดสิ่งเร้าหรือเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่นำไปใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่คาดหวังออกมาโดยเป็นข้อความที่มักใช้คำว่า เมื่อ เช่น เมื่อกำหนดหลังจากนั้น ถ้า...แล้ว เมื่อ...แล้ว หลังจาก...แล้ว เป็นต้น
3. เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง การกำหนดระดับหรือมาตรฐานขั้นต่ำของความสามารถ หรือการกระทำที่เกิดขึ้นเพื่อพิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนสามารถที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ หรือเป็นการกำหนดระดับความสามารถว่า ผู้เรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังอยู่ในระดับใดจึงจะยอมรับได้ว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมนั้นจริง โดยสามารถกำหนดเกณฑ์ได้ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ตัวอย่างของการเขียนเกณฑ์ ได้แก่

(1) สามารถทำได้ถูกต้อง 8 ข้อ ใน 10 ข้อ

(2) บอกชื่อผลไม้ได้อย่างน้อย 8 ชื่อ (3) ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80

